

[Fraenkel.]

Det vil ogsaa hjælpe meget stærkt paa Klassekampen, som det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen var saa ængstelig for.

Jeg skylder at sige, hvorfor jeg saa nødig vil staa Skulder ved Skulder med Retspartiet. Det er i Grunden det Parti, jeg nødigst vil staa saaledes til, fordi det er et Parti, som med den rene Retsstat har gravet noget gammelt for længst afdødt op, der skulde have Lov til hvile i sin Grav, og løber rundt med det. Det er et gammelt Lig, de kører rundt med. Det har ikke ligget længe nok i Jorden til at blive mumificeret, men det har ligget der saa længe, at man ikke kan være i Stue sammen med det uden at holde sig for Næsen. Det er navnlig dette Moment, der gør, at jeg er saa ængstelig ved at komme sammen med Retsstatspartiet. I 200 Aar, tror jeg, jeg tør sige, fra Hugo Grotius og til Kant, er der ikke en Statsretslærer, som ikke har haft som sit Ideal den rene Retsstat. Endelig er vi blevet færdige med dette, det er begravet, og saa kommer de Herrer, Herren hjælpe mig, og graver det op igen, forstyrrer ligefrem Gravfreden og løber nu rundt i Landet og samler Menighed paa dette. Naar man er død een Gang, turde det være tilstrækkeligt, to Gange kan man dog ikke slaa nogen ihjel.

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem brugte Udtrykket „Fæhoveder“. Det maa jeg paatale som utilstedelig, anvendt som en almindelig Betegnelse for Journalister.

Holstein: Skønt jeg baade under sidste og forrige Rigsdagssamling har taget Ordet under Behandlingen af dette omfattende og livsvigtige Samfundsanliggende, skønt jeg mener at have bidraget til Imøggaaelse af Venstres Forslag, ikke med Postulater, men med Argumenter, anser jeg det alligevel for min Pligt at protestere mod, at en saa betydningsfuld Sag søges afgjort ved et formelt og reelt saa utilfredsstillende Forslag som det, vi her behandler. Lovforslaget er Professor Vinding Kruses Forslag, det vil sige Professorens velmenede, men haabløse Forsøg paa at redde Stumperne og Skinet af Venstres oprindelige, af alle forladte, umulige Forslag.

Hvad er det, den højttærede Regering tilsigter med dette Lovforslag, forudsat at det overhovedet har andet end valgagitoriske Formaal? Man vil sikre den enkelte Borgers Arbejds- og Erhvervsfrihed, ikke mod Statsindgreb, ikke mod offentlig-ret-

lige Restriktioner, men mod frivillige, private Aftaler, der, som det hedder i Lovforslaget, „utilbørligt“ begrænser Arbejds- og Næringsfriheden. Utilbørligt, det vil sige ulovligt, thi Meningen er jo, at de Restriktioner, som Domstolene skønner utilbørlige, skal de kende ulovmedholdelige. Med andre Ord, denne Lov overlader ganske til Domstolene at afgøre, hvad der efter denne Lov skal være ulovligt. Lovgivningsmagten, forudsat at den accepterer Regeringens Forslag, dekretterer, at der er noget her, noget meget graverende, noget meget samfundsskadeligt, som bør være ulovligt, men hvad det er, overlader den til Domstolene at afgøre.

Der staar i Grundloven, at Borgerne kan indgaa Foreninger i ethvert lovligt Øjemed. Der staar endvidere, at alle Indskrænkninger i den frie og lige Adgang til at drive Næring skal ophæves. Det er utvivlsomt Grundlovens Mening og Forudsætning, at den lovgivende Myndighed skal fastslaa, hvad der er ulovligt Foreningsøjemed, ikke derimod, at den skal delegere sin Myndighed til den dømmende Myndighed, saaledes at det bliver denne, der kommer til at lovgive, tilmed paa et saa brandfarligt socialt Omraade som det foreliggende og tilmed uden nævneværdige Direktiver fra Lovgivningsmagten. Domstolenes grundlovmæssige Opgave er at varetage Retssikkerheden og Retshaandhævelsen, og hvad vil Domstolene, hvis denne Retssikkerhed paa det foreliggende Omraade ikke skal undermineres, kunne gøre andet, selv om dette Lovforslag blev til Lov, end dømme efter hidtil gældende Love og Domstolsfortolkninger af disse?

Hvis dette Lovforslag bliver til Lov, vil der altsaa ske et af to: enten skabes der paa et ømtaaligt Omraade en hidtil ukendt Retsusikkerhed, eller ogsaa bliver alt i det væsentlige ved det gamle. Vil man, som Venstres politiske Agitatorer gør det, henvise til, at Fagforeningerne gør Brud, som Lovgivningsmagten ikke kan taale, i den grundlovmæssigt forordnede fri og lige Adgang til Næring, er hertil at svare, at Grundlovens Formaal med denne Bestemmelse var at sikre Ophævelsen af den hidtil statsanordnede Lavstvang. Selv om en Forening af Haandværkere indenfor samme Fag frivilligt dannede en Forening, som satte sig for at overholde alle de gamle Lavsbestemmelser om Læreaar, Vandringer, Svendepøver og Mesterstykker o. s. v., vilde det ikke være et Lav i Grundlovens og i Næringsfrihedens Lovs Forstand, men være en frivillig